

תעריפי ביול עיקריים בפנים הארץ

מחירון בתוקף מיום: **20.03.1952** עד יום: **31.05.1953**

רקע ודגשים לקביעת התעריף

בסוף חודש פברואר 1952 שטף גל של העלאות מחירים את המשק בישראל, ועל רקע זה הודיע משרד התחבורה (שהיה אחראי על נושא הדואר) כי "ייתכן שתחול גם העלאה נוספת במחירי משלוח המכתבים בפנים הארץ ולחו"ל". הודעה זו פורסמה פחות מחודש לאחר קביעת התעריף הקודם, שנכנס לתוקף ב-1.2.1952.

העלאת המחירים הנוספת נכנסה לתוקף ב-20.3.1952 ללא כל הודעה מוקדמת, ובלי פרסום מסודר, דבר שגרם לבלבול ולתורים ארוכים בבתי הדואר השונים.

התעריף החדש פורסם בחוברת "תעריפי דואר" שנועדה לשימוש רשמי בלבד. החוברת הודפסה רק במהלך חודש אפריל 1952, לאחר כניסתם לתוקף של התעריפים לחוץ לארץ ב-1 באפריל 1952.

דואר רשמי ובולי שירות

במהלך התקופה בה היה התעריף בתוקף חל שינוי מהותי נוסף בדרך בה נדרשו גורמי הממשלה לשלם עבור דברי הדואר ששלחו. השיטה שהייתה נהוגה מאז ה-1.2.1951, מועד הנפקת בולי השירות, דרשה משרדי הממשלה לבייל מראש באמצעות בולים אלו את דברי הדואר ששלחו, ולשלם בדרך זו מראש את מחירו המלא של המשלוח.

כזכור, שיטה זו הונהגה עקב אי ההסכמה שנוצרה בין הנהלת הדואר ובין משרדי הממשלה לגבי היקף התשלום שידרשו המשרדים השונים להעביר לדואר תמורת משלוח המכתבים.

לאחר כשנה ושלושה חודשים של שימוש בבולי שירות הגיעו כל הצדדים המעורבים להסכמה, ולפיה ישמשו נתוני המכירה של בולי השירות מאז פברואר 1951 כבסיס להערכת התשלום אותו יעבירו משרדי הממשלה להנהלת הדואר. ב-01.05.1952 בוטלה החובה להדביק על הדואר הרשמי בולי שירות, ומשרדי הממשלה חזרו לנוהל ולפיו הותר להם לשלוח דברי דואר רגילים ורשומים מבלי להדביק עליהם בולים מראש.

הנפקת דברי בולים בתעריף החדש

במהלך חודש ינואר 1952 פרסם הדואר הודעה ולפיה יש בכוונתו להנפיק כחלק מעליית המחירים המתוכננת לחודש פברואר 1952 אגרת בפנים הארץ, בדומה למתכונת של האגרות ששימשו אז למשלוח דואר לחו"ל. הנפקת האגרות נועדה לספק מענה לתנאי המחסור ששררו אז במדינת ישראל, כולל מחסור בנייר לייצור מעטפות.

למרות ההודעה המוקדמת לא הצליח הדואר להנפיק את האגרת בזמן, וההנפקה נדחתה במספר חודשים. האגרת הונפקה בתקופת התעריף שהחל במרץ 1952, ב-18.05.1952, והודפס עליה בול בערך נקוב 30 פר', התעריף למשלוח מכתב רגיל בארץ.

התעריפים

מכתב רגיל בארץ (עד 30 גרם)

45 פרי' מ-01.06.1953	30 פרי' מ-20.03.1952	20 פרי' מ-01.02.1952
-------------------------	-------------------------	-------------------------

מכתב כבד בארץ (כל 30 גרם נוספים מעל למשקל הבסיסי)

30 פרי' מ-01.06.1953	20 פרי' מ-20.03.1952	15 פרי' מ-01.02.1952
-------------------------	-------------------------	-------------------------

גלויה

30 פרי' מ-01.06.1953	20 פרי' מ-20.03.1952	15 פרי' מ-01.02.1952
-------------------------	-------------------------	-------------------------

דבר דפוס (עד 50 גרם)

20 פרי' מ-01.06.1953	15 פרי' מ-20.03.1952	10 פרי' מ-01.02.1952
-------------------------	-------------------------	-------------------------

דבר דפוס כבד בארץ (כל 50 גרם נוספים מעל למשקל הבסיסי)

20 פרי' מ-01.06.1953	15 פרי' מ-20.03.1952	10 פרי' מ-01.02.1952
-------------------------	-------------------------	-------------------------

התעריפים

אגרת רישום

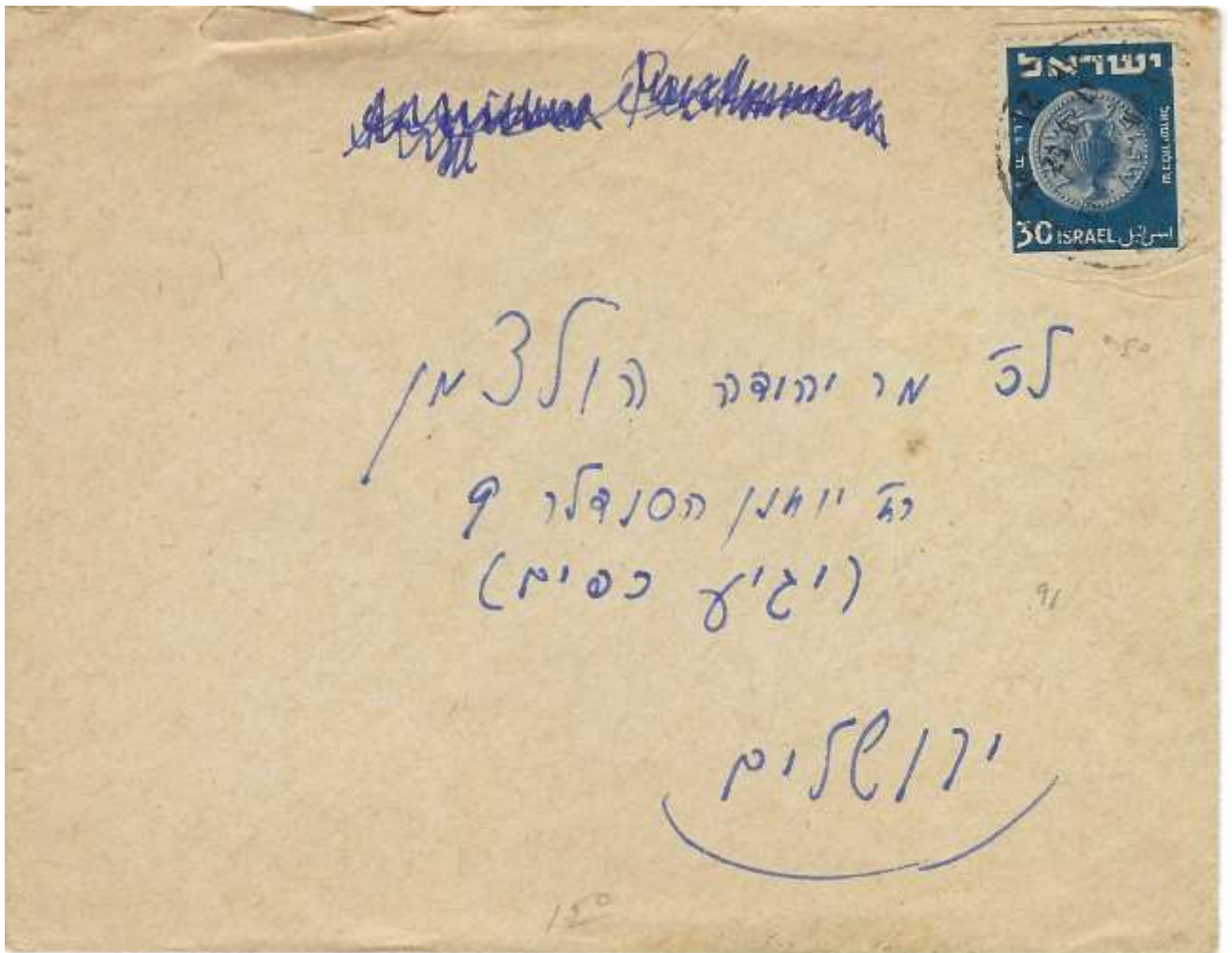
80 פר' מ-01.06.1953	60 פר' מ-20.03.1952	40 פר' מ-01.02.1952
-------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

אגרת אקספרס

150 פר' מ-01.06.1953	90 פר' מ-20.03.1952	60 פר' מ-01.02.1952
--------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

דוגמאות לדברי דואר מן התקופה

מכתב רגיל בארץ - 30 פר' בארץ

המכתב נשלח מתל אביב ב-17.08.1952 והודבק עליו בול מן המניין מסדרת מטבע 1949 בערך נקוב של 30 פרוטות, אשר הונפק ב-18.12.1949.

מכתב רגיל בארץ - 30 פר' (דואר רשמי)

המעטפה נשלחה על ידי גורם ממשלתי ב-14.04.1952 מבית הדואר בראשון לציון. הודבק עליה בול שירות, אשר הונפק ב-1.2.1951, בערך נקוב של 30 פרוטות. מאז הנהגת בולי השירות בפברואר 1951 נדרשו משרדי הממשלה לשלם באמצעות בולים אלו את מלא מחיר המשלוח. סכום זה נועד לשלם את עלות המשלוח של מכתב רגיל בארץ (30 פרוטות).

מכתב רגיל בארץ - 30 פר' (דואר רשמי)

המעטפה נשלחה על ידי פרקליט מחוז חיפה ב-28.04.1952 מבית הדואר בחיפה. הודבקו עליה שני בולי שירות, אשר הונפקו ב-1.2.1951, בערך נקוב כולל של 30 פרוטות. מאז הנהגת בולי השירות בפברואר 1951 נדרשו משרדי הממשלה לשלם באמצעות בולים אלו את מלא מחיר המשלוח. סכום זה נועד לשלם את עלות המשלוח של מכתב רגיל בארץ (30 פרוטות).

מכתב רגיל בארץ - 30 פר' (דואר רשמי)

המעטפה נשלחה על ידי משרד החוץ ב-05.05.1952 מבית הדואר בתל אביב. המכתב נשלח בלי בולים כלל.

מאז ביטול השימוש בבולי שירות ב-1.5.1952, מכתב שנשלח כדואר רשמי על ידי גורמי ממשל היה פטור מביול מראש עבור העלות הבסיסית של משלוח מכתב רגיל בארץ.

מכתב רגיל של חבר כנסת - חינם

המעטפה נשלחה מבית הדואר של הכנסת בירושלים ב- 28.01.1953. לצד חותמת בית הדואר הוטבעה על המעטפה החותמת המעידה כי מדובר במכתב שנשלח על ידי חבר כנסת, והוא פטור מתשלום.

גלויה - 20 פרי

הגלויה, ועליה בול מודפס בערך נקוב של 15 פרוטות, נשלחה מבית הדואר של תל אביב ב-17.09.1952. בנוסף לבול המודפס הדביק השולח גם בול מן המניין מסדרת מטבע 1950 בערך נקוב של 5 פרוטות, אשר הונפק ב-4.10.1950.

גלויה - 20 פרי' (ביול חסר - עם קנס)

הגלויה, ועליה בול מודפס בערך נקוב של 10 פרוטות, נשלחה מבית הדואר של מעברת קיסריה ב-23.06.1952. פקיד הדואר הבחין כי חסרות 20 פרוטות לתשלום מחיר המשלוח של גלויה, והטביע עליה חותמת מרובעת ובה דרישה לתשלום של 20 פרוטות, כפל הסכום החסר.

בבית הדואר של קריית חיים הודבקו על הגלויה ב-24.6.1952 שני בולים מסוג דמי דואר בערך נקוב כולל של 20 פרוטות, וסכום זה נגבה מן הנמען.

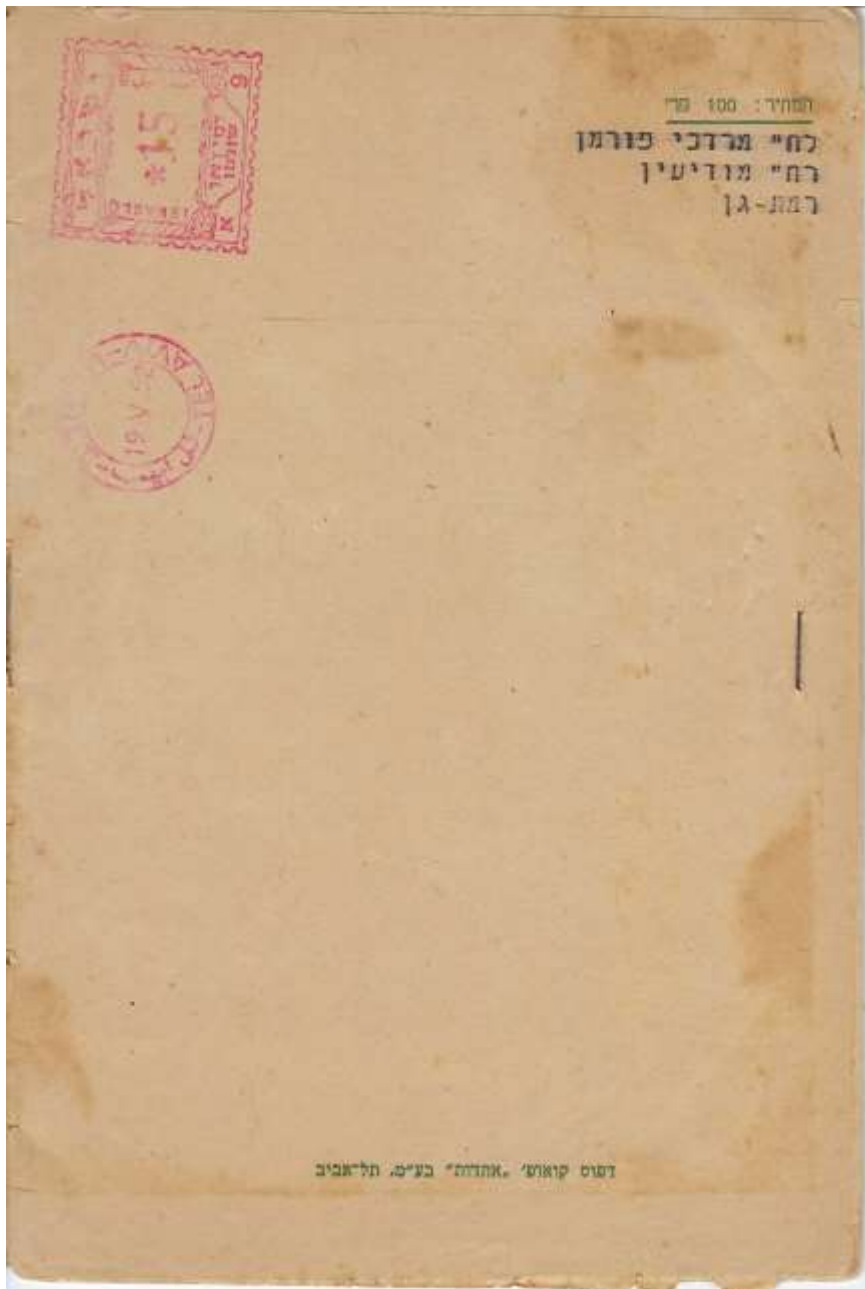
גלויה - 20 פר' (ביול חסר - עם קנס)

הגלויה, ועליה בול מודפס בערך נקוב של 10 פרוטות, נשלחה מבית הדואר של ירושלים ב-10.12.1952. פקיד הדואר הבחין כי חסרות 20 פרוטות לתשלום מחיר המשלוח של גלויה, והטביע עליה חותמת מרובעת ובה דרישה לתשלום של 20 פרוטות, כפל הסכום החסר.

בבית הדואר של תל אביב הודבק על הגלויה בול מסוג דמי דואר בערך נקוב של 20 פרוטות, וסכום זה נגבה מן הנמען.

דבר דפוס - 15 פר'

דבר הדפוס (שמשקלו עד 50 גרם), נשלח ללא מעטפה מתל אביב ב-19.05.1952, והוטבעה עליו חותמת ביול בערך נקוב של 15 פר'.

אגרת רישום - 60 פר'

המעטפה נשלחה בדואר רשום ב-29.04.1953 והודבקו עליה בולים מן המניין מסדרת מטבע 1952 בערך נקוב כולל של 90 פרוטות. הבולים הונפקו ב-30.3.1952. סכום זה נועד לשלם את עלות המשלוח של מכתב רגיל בארץ (30 פרוטות) בתוספת דמי אגרת הרישום (60 פרוטות).

המכתב נשלח מבית הדואר המיוחד שנפתח על סיפון אוניית הנוסעים "א/ק ירושלים" לרגל הפלגת הבכורה של האונייה בקו חיפה-ניו יורק.

אגרת רישום - 60 פר'

המעטפה נשלחה בדואר רשום ב-25.03.1952 והוטבעו עליה שתי חותמות ביול בערך נקוב כולל של 90 פרוטות.

סכום זה נועד לשלם את עלות המשלוח של מכתב רגיל בארץ (30 פרוטות) בתוספת דמי אגרת הרישום (60 פרוטות).

לא ברור מדוע בחר השולח להטביע שתי חותמות ביול נפרדות, ולא לכייל את הסכום הכולל של 90 פרוטות בחותמת הביול הראשונה. אולי ניתן לייחס פעולה זאת לעובדה שהמכתב נשלח חמישה ימים בלבד לאחר כניסת התעריף החדש לתוקף, והשולח פשוט טעה בחישוב הסכום שהוטבע בחותמת הראשונה.

אגרת רישום - 60 פר' (דואר רשמי)

המעטפה נשלחה על ידי משרד העבודה בירושלים בדואר רשום ב-23.04.1952 והודבקו עליה שלושה בולי שירות, אשר הונפקו ב-1.2.1951, בערך נקוב כולל של 90 פרוטות. מאז הנהגת בולי השירות בפברואר 1951 נדרשו משרדי הממשלה לשלם באמצעות בולים אלו את מלא מחיר המשלוח. סכום זה נועד לשלם את עלות המשלוח של מכתב רגיל בארץ (30 פרוטות) בתוספת דמי אגרת הרישום (60 פרוטות).

אגרת רישום - 60 פר' (דואר רשמי)

המכתב נשלח על ידי גורם ממשלתי בירושלים בדואר רשום ב-16.06.1952. המכתב נשלח בלי בולים כלל.

מאז ביטול השימוש בבולי שירות ב-1.5.1952, מכתב שנשלח כדואר רשמי על ידי גורמי ממשל היה פטור מביול מראש עבור העלות הבסיסית של משלוח מכתב רגיל בארץ ומן העלות של התשלום עבור אגרת רישום.

אגרת רישום - 60 פר' (דואר רשמי)

הטופס המקופל נשלח ללא מעטפה על ידי משרד האוצר בחיפה בדואר רשום ב-21.11.1952. הטופס נשלח בלי בולים כלל.

מאז ביטול השימוש בבולי שירות ב-1.5.1952, מכתב שנשלח כדואר רשמי על ידי גורמי ממשל היה פטור מביול מראש עבור העלות הבסיסית של משלוח מכתב רגיל בארץ ומן העלות של התשלום עבור אגרת רישום.

אגרת אקספרס - 90 פר' (דואר רשמי)

המעטפה נשלחה על ידי משרד החקלאות בדואר דחוף (אקספרס) ב-20.04.1952 מבית הדואר בתל אביב. הודבקו עליה שלושה בולי שירות, אשר הונפקו ב-1.2.1951, בערך נקוב כולל של 120 פרוטות.

מאז הנהגת בולי השירות בפברואר 1951 נדרשו משרדי הממשלה לשלם באמצעות בולים אלו את מלא מחיר המשלוח. סכום זה נועד לשלם את עלות המשלוח של מכתב רגיל בארץ (30 פרוטות) בתוספת דמי אגרת האקספרס (90 פרוטות).

אגרת רישום ואגרת אקספרס - 90 פר' (דואר רשמי)

המעטפה נשלחה על ידי יחידה צבאית בדואר רשום ודחוף (אקספרס) ב-08.06.1952 מבית הדואר בראשון לציון. הודבקו עליה שני בולים, האחד (5 פר') מסדרת מטבע 1950 שהונפק ב-4.10.1950, והשני (85 פר') מסדרת מטבע 1952 שהונפק ב-30.3.1952.

סכום זה (90 פר') נועד לשלם רק את עלות תוספת דמי אגרת האקספרס. מאז ביטול השימוש בבולי שירות ב-1.5.1952 מכתב נשלח כדואר רשמי על ידי גורמי ממשל, היה פטור מביול מראש עבור העלות הבסיסית של משלוח מכתב רגיל בארץ ומן העלות של התשלום עבור אגרת רישום.